

Türk Tabipleri Birliđi

_____ Turkish Medical Association _____

6859/2024

12.12.2024

TC SAĞLIK BAKANLIĐI
SAĞLIK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĐÜ'NE
ANKARA

Konu: Tıp ve Uzmanlık Tescili İptalleri Hakkında

İl Sağlık Müdürlükleri tarafından Tabip Odaları'na gönderilen tıp ve uzmanlık tescili iptali yazılarından; 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı Sanatlarının Tarz-ı İcrasına Dair Kanun'un 28. maddesi kapsamında, birçok hekimin tıp ve uzmanlık tescillerinin iptal edildiği ve bu işlemlerin mahkûmiyet kararı verilmiş, memnu hak iadesi almış ya da almamış kişi ayırımı gözetmeden geniş kapsamda tesis edildiği anlaşılmaktadır.

1219 sayılı Kanunun 28. maddesinin uygulama alanı kişinin temel hak ve özgürlüğüne müdahale niteliği taşıdığı için maddenin kanunilik, ölçülülük ve demokratik toplumda gereklilik koşullarına uygun olup olmadığının tespiti gerekmele birlikte hekimlerin çalışma alanlarının sadece kamu kurumları ile sınırlı olmadığı düşünöldüğünde bu belirsiz düzenleme nedeniyle aşırı ya da orantısız bir yük getiren durumun var olduğunun tartışmasız olduğu değerlendirilmektedir. Bu sebeple 1219 sayılı Kanun'un 28. maddesinin kanunilik açısından gerekli ölçütleri sağlamadığını söylemek mümkün olmakla birlikte; işbu yazımız, kişilerin hekimlik yapmasının yer ve zaman sınırı olmadan engellenmesine dönük tıp ve uzmanlık tescili iptallerinin ulusal/uluslararası mevzuat ile ulusal/uluslararası içtihadı aykırılığına değinmekle sınırlı olacaktır.

Bilindiđi üzere ulusal ve uluslararası yargı mercileri tarafından bireyin çalışma yaşamına giriş hakkına müdahalelerin meşru kabul edildiği hâller başında, devlet memurluğuna giriş bakımından getirilen kısıtlamalar gelmektedir. Bu kapsamda kişinin kamu otoritesini kullanmasının gerekli kılındığı devlet memurluğuna girişe yönelik müdahaleleri ihlal olarak değerlendirilmediği; bireyin kamu otoritesi kullanmasının gerek olmadığı kamu sektörü alanlarında ve özel sektörde çalışmasına engel teşkil eden müdahalelerin ise ihlal olarak değerlendirildiği görölmektedir.¹

Nitekim hekimleri doğrudan ilgilendiren Anayasa Mahkemesi Ahmet Gödeoğlu 2018/28616 sayılı başvurusunda verilen 17/11/2021 tarihli kararın 51. paragrafında da; "*Öte yandan müdahalenin ölçülü olup olmadığı da ortaya konulmalıdır. Buradan hareketle kamu*

¹Kılıçkaya Zeynep, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Anayasa Mahkemesinin Bireysel Başvuru İncelemelerinde Çalışma Hakkıhttp://hukuk.deu.edu.tr/wp-content/uploads/2017/04/ZEYNEP-KILICKAYA.pdf, Son Erişim Tarihi:21.11.2024

yararı bağlamında hekimlik mesleğine ilişkin statü ve itibarın korunmasına dair tedbirler sonucunda başvurucuya yüklenen külfet ile başvurucunun hak ve menfaatleri arasında adil bir dengenin kurulması gerekmektedir. Somut olayda başvurucu hakkındaki yaptırımın belirli bir yer ve süre sınırı olmaksızın uygulanacağı, yaptırımın sonucu olarak başvurucunun yalnızca kamu sektöründe değil özel sektör bünyesinde de bir daha hekimlik mesleğini yapamayacağı anlaşılmaktadır. Kanun koyucunun kamuda çalışmaya dair aradığı özelliklerin -kamuya girme mutlak bir hak olmadığından- özel sektörde mesleğin icrasına ilişkin şartlara göre daha katı olması olağan kabul edilebilir. Ancak kişinin özel sektörde mesleğini icra etmesinin yasaklanması sonucunda bu kişinin katlanması gereken külfetin ağırlığı ile bu yaptırımdan beklenen genel yarar arasında adil bir dengenin kurulamadığı, dolayısıyla başvurucunun özel hayatına yapılan müdahalenin orantısız olduğu sonucuna varılmıştır." denilmektedir.

Bu karardan da anlaşılacağı üzere; kişilerin sivil hayatlarında ölçsüz müdahaleye sebep olabilecek her türlü işlem hukuka aykırı hale gelmekte olup anılan durumda olan hekimlerin özel olarak mesleğini icra edebileceklerinin mümkün olduğu değerlendirilmelidir. Ancak mağduriyeti olan hekimler tarafından açılan davalarda ve yapılan itirazlarda sunulan davalı kurum yanıtlarında; Ahmet Gödeoğlu bireysel başvuru kararının başvurucusu ile sınırlı bireysel etki doğurduğunun ifade edildiğini görmekteyiz. Oysa anılan Anayasa Mahkemesi kararının benzer durumdaki tüm hekimleri kapsayıcı nitelikte olduğu tartışmasızdır. Nitekim, bireysel başvuru üzerine Anayasa Mahkemesi'nce hak ihlalinin bulunduğu belirtilerek. Anayasa'da güvence altına alınman temel hak ve özgürlüklerden birinin ihlal edildiğinin tespiti halinde, hak ihlali kararlarının tarafları, konusu ve sebepleri aynı olan diğer davalarda göz önünde bulundurulmamasının Anayasa'nın üstünlüğü ve bağlayıcılığı kuralını haiz 2. maddesi kapsamında düzenlenen hukuk Devleti ilkesi ile evrensel hukuk kurallarına aykırılık teşkil edeceği içtihatlarla sabittir.² Ayrıca Anayasa Mahkemesinin işbu başvuruyu başvurucunun ölümüne rağmen karara bağlamış olması ve gerekçesinde de "ceza mahkûmiyetinin sonucu olarak bir meslek veya sanatın icrasını kapsam ve süre ile sınırlamaksızın yasaklayan uygulamaların özel hayata saygı hakkına yönelik etkisinin ve sınırlarının belirlenmesi hususunda önem arz etmektedir. Zira Anayasa Mahkemesi sürekli bir yasaklamayı içeren benzer bir konuya ilişkin başvuruyu daha önce karara bağlamamıştır. Dolayısıyla ceza mahkûmiyetinin sonucu olarak bir meslek veya sanatın icrasının sürekli şekilde yasaklanması bağlamında özel hayata saygı hakkının kapsam ve sınırı henüz belirlenmemiştir. Bu nedenlerle başvurunun incelenmesini devam ettirmeyi gerekli kılan ve İçtüzük 'ün 80. maddesinin (2) numaralı fıkrasında öngörülen nedenlerin bulunduğu" değerlendirildiğini belirtmesi ise bu kararın bireyle sınırlı etki doğurmadığını göstermek açısından önemlidir. Bu sebeple Anayasa Mahkemesi kararına rağmen yapılan bu uygulamanın açıkça Anayasa'nın üstünlüğü ve bağlayıcılığı kuralını haiz 2. maddesi kapsamında düzenlenen hukuk Devleti ilkesi ile evrensel hukuk kurallarına aykırılık teşkil edeceğini hatırlatmak isteriz.

Ayrıca Anayasa Mahkemesi tarafından verilen ve 10.12.2024 tarihli Resmî Gazete 'de yayımlanan 2023/80E 2024/142K numaralı kararın 35 numaralı paragrafında yapılan değerlendirme de benzer nitelikte olup; 1219 sayılı Kanun'un 28. maddesinin, özel sağlık kuruluşları bünyesinde ve serbest olarak hekimlik mesleğinin icrası açısından süresiz bir hak yoksunluğuna sebep olacak şekilde yorumlanamayacağı belirtilmiştir.

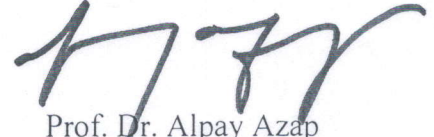
²Danıştay 3. Dairesi'nin 05.06.2015 tarih ve E.2015/31, K.2015/4299 sayılı kararı, Danıştay 3. Dairesi'nin 05.06.2015 tarih ve E.2015/31, K.2015/4299 sayılı kararı.

Bununla birlikte daha önce hükümlü olmalarına rağmen idari dava açarak çalışma izni almış kişilerin statülerinde başkaca bir değişiklik olmamasına rağmen tıp ve uzmanlık tescillerinin iptal edilerek çalışma haklarının elinden alınması hukuki öngörülebilirlik ve haklı beklentinin korunması ilkesinin ihlal edilmesine sebep olmaktadır.

Sonucu itibariyle ise kişilerin hekimlik yapmasının yer ve zaman sınırı olmadan engellenmesi 'sivil ölüm' olarak nitelendirilebilecektir. Çünkü ekonomik haklardan mahrumiyet aslında sosyal ve özel alanda birçok mahrumiyeti de beraberinde getirmektedir. Bu sebeple bu müdahalenin bu şekilde uygulanmasının ölçüsüz olduğu değerlendirilmekte olup Bakanlığınızca bu ölçüsüz müdahaleye izin verilmemesi gerektiğinin altını çizmek isteriz.

Bu kapsamda 1219 sayılı Kanun'un 28. maddesinin kendisinden kaynaklı hukuka aykırılıklar bir yana ölçüsüz olarak uygulamasına olanak tanıyan bu işlemlerin tarafınızca tekrar değerlendirilmesini bekler, daha fazla hak ihlaline ve mağduriyete sebep olmayacak şekilde tekrar değerlendirilmesini bekler, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Saygılarımızla,

Prof. Dr. Alpay Azap
TTB Merkez Konseyi
Başkanı